

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2773,Konferencja-naukowa-Wolne-Zwiazki-Zawodowe-z-perspektywy-30-lat-Katowice-21-lute.html>
06.04.2026, 06:50

Konferencja naukowa „Wolne Związki Zawodowe z perspektywy 30 lat” – Katowice, 21 lutego 2008 r.

13.02.2008

21 lutego br. z okazji 30. rocznicy powstania w Katowicach Komitetu Wolnych Związków Zawodowych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odbyła się konferencja naukowa „Wolne Związki Zawodowe z perspektywy 30 lat”. Spotkanie zorganizował Instytut Pamięci Narodowej Oddział Katowice, Stowarzyszenie „Pokolenie”, NSZZ „Solidarność” Region Śląsko-Dąbrowski oraz Narodowe Centrum Kultury. Patronat nad konferencją objął Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Janusz Kurtyka oraz Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Janusz Śniadek.

Powitania gości, wśród których znaleźli się m.in. założyciele i członkowie komitetów Wolnych Związków Zawodowych – Kazimierz Świtoń, Joanna Duda-Gwiazda, Anna Walentynowicz, członek Kolegium IPN Andrzej Gwiazda, Krzysztof Wyszkowski, Mirosław Witkowski i Stefan Kozłowski, uczestników oraz licznie zgromadzonej publiczności dokonał dyrektor katowickiego oddziału IPN dr Andrzej Drogoń. List Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej prof. Lecha Kaczyńskiego, skierowany do uczestników konferencji, odczytał doradca Prezydenta Jacek Sasin. Przed rozpoczęciem części merytorycznej spotkania na wniosek Kazimierza Świtonia minutą ciszy uczczono pamięć niezjących członków katowickiego KWZZ oraz innych działaczy opozycji przedsierniowej.

Obrady otworzył referat dr. Łukasza Kamińskiego (BEP IPN Warszawa), poświęcony funkcjonowaniu i działalności w PRL oficjalnych związków zawodowych. Z kolei dr Michał Paziewski z Uniwersytetu Szczecińskiego przybliżył zebranym historię Komisji Robotniczej w Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego, podkreślając, że doświadczenia zdobyte w 1970 i 1971 r. przez tamtejszych robotników miały wpływ na rozwój idei niezależnych od władz związków zawodowych.

W pierwszym z paneli dyskusyjnych, poświęconym lokalnej specyfice komitetów WZZ, udział wzięli założyciele i członkowie pierwszych w PRL niezależnych od władz organizacji związkowych. Katowicki Komitet Założycielski WZZ reprezentował Kazimierz Świtoń. Ze strony trójmiejskich WZZ Wybrzeża wystąpili: Joanna Duda-Gwiazda, Andrzej Gwiazda i Krzysztof Wyszkowski. Komitet Założycielski WZZ Pomorza Zachodniego reprezentowany był przez Mirosława Witkowskiego i Stefana Kozłowskiego. W dyskusji moderowanej przez dr. Jarosława Neję (OBEP IPN Katowice) uczestnicy panelu przybliżyli słuchaczom okoliczności powstania poszczególnych komitetów, specyficzne dla każdego ze środowisk formy działania, a także zagadnienie wzajemnych relacji pomiędzy WZZ oraz ich kontakty z głównymi nurtami opozycji przedsierniowej. Po zakończeniu panelu odbyła się projekcja filmu dokumentalnego Jędrzeja Lipskiego i Piotra Mielecha pt. „Pierwszy ze Śląska”, poświęconego opozycyjnej działalności Kazimierza Świtonia.

Kolejny panel dyskusyjny dotyczył problematyki stosunku głównych nurtów opozycji demokratycznej do idei niezależnego ruchu związkowego. Dyskusję, w której udział wzięli Henryk

Wujec, Andrzej Woźnicki i Józef Ruszar, poprowadził dr Grzegorz Waligóra (OBEP IPN Wrocław).

Wstępem do kolejnej dyskusji panelowej pt. „Działania SB, władz partyjnych i administracji wobec WZZ” była prezentacja multimedialna poświęcona walce SB z działaczami śląskich WZZ. Udział w panelu wzięli przedstawiciele IPN: dr Jarosław Neja, dr Sławomir Cenckiewicz (OBEP IPN Gdańsk) oraz dr Marcin Stefaniak (OBEP IPN Szczecin). Całość moderował dr Łukasz Kamiński. Uczestnicy dyskusji zarysowali główne kierunki działań władz partyjnych, SB, MO i administracji wobec poszczególnych komitetów wolnych związków, zwracając szczególną uwagę na ich regionalne zróżnicowanie. Po panelu odbył się pokaz filmu dokumentalnego Jędrzeja Lipskiego i Piotra Mielecha pt. „Zanim wybuchł Sierpień”. Całość spotkania zakończyła ożywiona dyskusja.

Patronat medialny nad imprezą objęły: Polskie Radio Katowice, TVP 3 Katowice oraz tygodnik „Gość Niedzielny”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Instytut Pamięi Narodowej
Rada Solidarności

SOLIDARNOŚĆ

1

2

